

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת גיטין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיו.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ד השולח

גמ' לב. - לד.

ביטול שליחות אפי' על ידי שליח - בפני השליח, האשה, ב"ד (ותיקן ר"ג שלא)
אבל לא אי מיהדר לבטל והגיעה לידה
פסול, אינו גט, אינו מועיל, אינו משלח (לשון עבר) - לא בטל; הרי הוא חרס - בטל;
בטל (בלי "הוא") תיקו (רש"י - אולי לשעבר משמע)
אביי - מהני ביטול לשליח מתנה [הולך לאו כזכי]
ר"נ (להל') - חוזר ומגרש בו [רק ביטול השליחות, ואין דיבור מבטל גט], ורב ששת חולק
ביטול בב"ד - לר"נ (להל') בפני ב' [נמי "ב"ד" (לרש"י - אודועי בעלמא)], לרב ששת בפני ג'
תקנת ר"ג - ר' יוחנן - תקנת ממזרים [כר"נ - ואין לב' קול]
ר"ל - תקנת עגונות [כרב ששת ויש קול]
בדיעבד - לרבי (ור"נ ולהל') בטל,
לרשב"ג (ור' אבא ור' יאשיה) לא בטל [כח ב"ד יפה - אפקעינהו (רש"י - ע"מ כן קידשה, רבותי -
קיחה קיחה מדרבנן)]
אמר לעשרה כתבו - רבי (להל') - יבטל זה שלא בפני זה (לרש"י אפי' לכתחלה),
רשב"ג - זה בפני זה [מח' בעדות שבטלה מקצתה אי בטלה כולה והם לא יודעים (רש"י - תקנת ר"ג
דאינו מבוטל), אין כח לבטלו אלא בפני כולן (נ"מ ב"כולכם", אמר לשנים)]
לת"ק דר"י בן קרחה עדי חתימה לא מצטרפי כשאמר לזה שלא בפני זה
לר"נ - מה כח ב"ד יפה בממונא (אפוטרופוס) ולא באיסורא (ביטול שליח - אשת איש)
גילוי דעת שאינו רוצה שליח - לאביי (להל') אינו בטל, לרבא בטל חוץ מגילוי דעת שרצה תנאי
המפריע לגט

גמ' לד: - לו.

תיקן ר"ג לכתוב כל שום שיש לו ולה (לרש"י - בה"ג - לשון זה)
רב אשי - כשאתחזק בתרי שמי, ויכתוב שם העיקר קודם
תיקן ר"ג שאלמנה ובגט יבמין (לרש"י - מהזקוק) נפרעת ע"י נדר ליתומים [רש"י - עונש שבועה מרובה, מורה
היתר דקטרחא ליתומים/לאחי בעלה הראשון]
אבל נשבעת: 1) בגרושה, 2) שלא בב"ד (רש"י - אין כ"כ עונש) לשמואל,
3) בקופצת ונשבעה אפילו לרב
ניסת - רב הונא - אין מדירין [בעל יפר], ר"נ - מדירין ברבים [כמ"ד אין לו הפרה והתרה]
ר"פ - צריך לפרט נדרו לחכם [שמא נדר על איסור]
ר"נ - א"צ [יגייז דיבורו וחכם יתיר]
אפי' למ"ד נדר ברבים יפר אבל לא על דעת רבים (לרש"י - על דעתינו) חוץ מלצורך מצוה

גמ' לו. - לז:

תיקן ר"ג ע"ח על גט - לר"א דלמא ימותו ע"מ; לר"מ שיפרשו שמוותיהן חוץ מרבנן דבקיאיין סימניהו
הלל תיקן פרוסבול (רש"י - מסירת שטרות וב"ד מפיקעין ממונו)
אביי - בשמיטת כספים בזה"ז מדרבנן [רבי - היקש לשמיטת קרקע, ושב ואל תעשה]
רבא - (לרש"י - אפי' למ"ד דאוי) הפקר ב"ד הפקר [יחרם כל רכושו, ראשי אבות - דמנחילין
כרצונם]
ספק אם אפשר לבטל תקנת הלל - לדריה או לעולם
צריך ב"ד כר' אמי ורב אסי, מסירת מילים מספיק

קרקע ללוה [רש"י - מלתא דשכיחא]

אפי' כל שהוא [חוזר וגובה (קטינא דאביי)], עציץ נקוב [לא פלוג],
רב יהודה - אפי' שאילת מקום, אפי' יש קרקע לערב או להחייב לו (ר' נתן)
היה לי ואבד - לת"ק דברייתא אינו נאמן, וחכמים חולקים [לא שביק היתירא]

{ עלובה כלה שזינתה - ועדיין חביבותא ; הנעלבים וכו' ושמחין ביסורין כצאת השמש בגבורתו }

אינו משמט : (1) מסר שטרותיו לב"ד [לרש"י - הפקר ב"ד אין לא יגוש],

(2) יתומין [נשיאים אביהן (רש"י - כמסורין לב"ד)],

(3) שטר עם אחריות נכסים לר' יוחנן ור"ל [כגבוי - ב"ש], לרב ושמואל משמט,

(4) מלוה על המשכון [דתפס לר' - דבע"ח קונה משכון (לרש"י - ואינו נוגשו - כגבוי)],

(5) כ"ט : - עיכוב מתנות לחוב כהן ועני

"משמט אני" "אעפ"כ" - רבה - ותלי ליה (רש"י - מכריחו לומר מתנה אני נותן)

רש"י לו.

לרש"י - מח' ת"כ וירושלמי אם יש שביעית בלי יובל נוהג - לענין זריעה וחרישה

לרש"י - בבית שני לא נהגו יובל

גמ' לז : - לט :

פודה עבד כנעני לפני יאוש -

אביי : ת"ק - לשום בן חורין - בן חורין [דלמא ממנעי ולא פרקי]

רשב"ג - עדיין עבד לראשון [מצוה לפדותו] ואחר יאוש בן חורין

רבא : ת"ק - לאחר יאוש לשם עבד - לרבו ב' (לרש"י - קונה מע"י בכסף מגוי וגופו בטבילה),

לבן חורין - בן חורין

רשב"ג - לבן חורין - עבד לראשון [חזקי' - שלא יפיל עצמו לגייסות] חוץ מבורח מגייסות

לעבד - לרש"י - לרבו ראשון

גוי קונה ישראל בכסף [או לעקר - מכסף מקנתו], ובחזקה (לרש"י - בחזקת יאוש - הלבישו הנעילו וכו')
[וישב ממנו שבי]

גוי קונה עבד בכסף [ק"ו מקנין ישראל], ובחזקה [עמון ומואב טהרו בסיחון]

אין גוף הגוי קנוי לגוי [מהם תקנו - ולא זמ"ז]

מפקיר עבדו או יאוש (רש"י - הוי הפקר) - שמואל - א"צ גט שחרור [עבד איש - שרשות רבו עליו]

רבינא, ר' יוחנן, רב, רבי - צריך [לה לה - בשטר], חוץ מגר שמת [לה לה מאשה]

ל"ק דאמימר מ. - אין תקנה (לרש"י - לשום אשה) [לא מצי למקני איסורא]

ולאבא שאול קטן נשאר עבד

מותר לשחרר עבד כנעני : (1) לר' ישמעאל [לעולם בהם תעבדו - רשות] (ור"ע חולק),

(2) כדי שבני העיר יפדה, (3) שיזלזל בעיני גוי, (4) לרבינא - הפקות בשפחה,

(5) אף לאביי בחציה בת חורין [לא חזין], (6) מצוה (דברים),

(7) ר' יוחנן - עבד שברח מבית אסורים, (8) מצוה לקיים דברי המת שישחררו,

(9) חצי בן חורין [מצוה רבה (לשבת יצרה)]

{ יורדים מנכסיהם - משחררים עבדים, סיירי נכסיהם בשבת, סעודה בשעת דרשה }

המקדיש עבדו - רבה אמר רב - יצא לחירות [עם קדוש קאמר] (וצריך גט שחרור)

רב יוסף אמר רב - לא יצא [דלמא לדמי קאמר ; לת"ק דרבי, לברייתא דמועלין (בסמוך), ר"מ - קדוש

לימכר (ר"מ - אינו מוציא דבריו לבטלה)]

ת"ק - עבד הקדש אין גזבר משחרר או מוכר לעצמו (לרש"י - רק הקדש לימכר) אלא מוכר לאחרים

לרבי - מותר למוכרו לעצמו (רש"י - דרך מקח ולא דרך פדיון)

המקדיש עבדו לרשב"ג מועלין בשערו [כגוזז], ות"ק חולק [אפי' לר"מ (כבצורות) - משבח]

גר שמת - ת"ק ור' יוחנן להל' - עבדיו בני חורין, אבא שאול ור' יהושע בן לוי - רק גדולים

רש"י לח :

לרבה אמר רב - כיון דשייך בגופו לשון "קדושה" לא אמרינן לדמי קאמר,
ואפי' פירש "קדוש לימכר" הוי בן חורין (כמתפיס תמימים)

גמ' לט: - מ:

רבי, להל' - עבד יוצא בפדיון [היקש לשטר], חליפין [ככסף]
ר"ש בשם ר"ע - צריך אף שטר לאיסור [כי לא חופשה]

סימן ששיחררו: השיא עבדו לבת חורין, רבו הניחו תפילין, כתב שטר אירוסין לשפחתו
ולא: בלזה ממנו, אפוטרופוס, תפילין בעצמו, קרא ג' פסוקים

צאי בו והתקדשי בו - לר"מ מקודשת [הרי את מקודשת = לשון שחרור (ראויה להתקדש)]

לל"ב דאמימר - מפקיר עבד וּמַת אין תקנה [בנים לא ירשי איסורא]

להחולקין - א"צ [לר' יוחנן - כאשה]

רבינא ורב דימי (להל') - כופין יורשים לכתוב [יורשין איסורא]

הקנה חצי עבד לקטן - מעמידין אפוטרופוס, מקריש זוזי לקטן, וכותב גט שחרור (לרש"י - הקטן
[פעוטות יכולין למכור])

כתב אעשנו בן חורין או אתננה שדה זו לפלוני - לרבי/ר"מ קנה, לחכמים לא קנה

עבד שטוען "לא עשאני בן חורין" - אינו נאמן [שמא זיכה ע"י אחר],
"לא כתב לי ולא נתן לי" - נאמן [הודאת בע"ד] (וביורש משלשין הפירות)

רש"י מ. - מ:

לרש"י הפקר אוסרתו בשפחה

האומר עשיתי, הרי הוא, אעשנו בן חורין - אפי' ממון לא פקע, וי"מ חולקין

גמ' מ: - מ.ב.

עבד אפותיקי - רב - שיחררו הראשון (מפקיע משיעבוד) שני כותב גט משום תיקון עולם,

לת"ק עבד כותב שט"ח, לרשב"ג - הראשון [מח' אי מזיק שיעבוד חבירו חייב]

עולא - שיחרר השני - כופין הראשון לשחררו משום תיקון עולם דיצא עליו שם בן חורין,

לת"ק עבד כותב שט"ח על העודף מהחוב, לרשב"ג - השני [מח' בהיזק שאינו ניכר]

מכר שדה אפותיקי - גובה משאר נכסים (חוץ מלא יהא פרעון אלא מזו),

לרשב"ג אינו מוכר אפותיקי לכתובה [אין דרכה לחזור אחר ב"ד (רש"י - אחריות דוקא על זו וע"מ כן

[ניסת])

הודו ב"ה דכופין לשחרר חצי עבד [לשבת יצרה] אבל לא של יתומים קטנים או שפחה שאינה

בהפקרות (אלא לר"י בן ברוקה [פו"ר])

משחרר חצי עבדו בשטר - לרבי קנה [היקש לכסף [והפדה לא נפדתה]]

לרבנן לא קנה [לה לה מאשה] חוץ: מאחד מב' שותפין, לרבה מכר ושיחרר,

נתן כולו לשנים בב"א בב' שטרות [אין גט א' לב'] (ומשחררים זא"ז) אבל לא [לרש"י - דנתן

אותה לשניהם]

רב יוסף - מח' אף בכסף [אי דברה תורה כלשון בני"א] (ורבה חולק)

גמ' סוף מ.ב. - מג:

היזק חצי עבד - יום רבו לרבו, יום עצמו לעצמו

לרבא אדם החובל וסופו לחזור אין נזק אלא שְׁבֵת של כל יום, ושור פטור (לאביי יש נזק)

מכליא קרנא (כופר) - למשנה ראשונה, למ"א ספק

ספק אם יש למעוכב גט שחרור קנס, חבלה, תרומה

מעוכב גט שחרור: מקדיש, מפקיר, חציו ב"ח, היצא בשן ועין לר"ש ר"א ור"ע (ור"מ ור"ט

חולקין), נתערבו ולדות, מכר לגוי או לחו"ל

להל' - שן ועין א"צ גט שחרור, שאר אברים צריך [מדרש חכמים]

מכר עבד לקנס לבד ספק אי נחשב דבר שלא בא לעולם

חצי עבד שקידש ישראלי - ספק

חציה שפחה לישראל - רב ששת ורבא - אינה מקודשת [כחצי אשה]

לרב חסדא ורבה ב"ר הונא - מקודשת [לא שייר]

ר' יוסף בר חמא בשם ר"נ - פקעו קידושין ראשון בשחרור [רש"י - כקטן שנולד]

ר' זירא בשם ר"נ - גמרו קידושין ראשון [לא יומתו כי לא חופשה]

גמ' מג: - מה.

מוכר עבד לגוי או לגר תושב יוצא לחירות וצריך גט שחרור או אוננו (כשתברח אין לי עסק בך)

וכן במשעבד העבד לחובו מעכשיו ואף גופו אם לא יפרע בזמן [לרש"י - מזלזל בתק"ח]

וכן בלא פרע בזמן אע"פ שעדיין לא משכנו

ולא בגבאו שלא מרצונו אא"כ הו"ל לפייס, ולא בנו אחריו

ספק - לל' יום, חוץ ממלאכתו, חוץ מן המצות, חוץ משבתות ויו"ט; מח' למומר או לכוני

אריס, חוכר, משכון שדה של גוי פטור ממעשר (למ"ד יש קנין)

גוי שאנס ביתו ועבדו - דמיו מותרין, וכותב שטר בערכאות [כמציל מידם]

ר' יהושע ב"ל - מוכר עבדו/בהמה גסה לגוי - קונסו לפדותו עד עשרה/מאה בדמיו - וספק אי לאו

דוקא [לרש"י - אולי פחות]

אין קונסין בנו: צרם אוזן בכור, מכוון מלאכתו במועד, מכר עבד לגוי, זריעת שדה שהטיבה בשביעית,

מטמא [לא שמיה היזק]

מוכרו לחו"ל צריך גט מרבו שני [חורא גנב, קנסינן היכא דאיכא איסורא]

רשב"ג - כשאמר לאנטוכי שבאנטוכיא (רש"י - ע"מ כן - ואין דעתו לחזור)

או לאנטוכי סתם ויש לו רק אושפיזא בא"י

בן חו"ל נשא בת א"י - עבדה תיקו; עבד שיצא אחר רבו לחו"ל ומכרו שם - תלוי אם דעת רבו לחזור

מוכר שדה ביובל - רב - מכורה ויוצאה, שמואל - אינה מכורה ומעות חוזרין

לא תסגיר עבד אל אדוניו: תנא דברייתא - מז' אומות שקיבל לא לעבוד ע"ז ידור בא"י,

ר' יאשי' - במוכר עבד לחו"ל, רב אחי בר' יאשיה - בעבד שברח מחו"ל לא"י, רבי - בלוקח

עבד ע"מ לשחררו

שחרור עבד: גט, כסף (פדיון), חליפין, שן ועין, הפקר, הקדש, מוכרו לחו"ל,

מוכרו לעכו"ם, אמירת שכיב מרע, גר שמת, בורח מגייסות, חצי עבד - כופין,

נהגו הפקר - כופין, נתערב ולדות

גמ' מה. - מו:

פדיון שבוין או סת"ם רק בכדי דמיהם [תיקון עולם - דוחק הצבור, שלא יתפסו יותר (נ"מ בקרוב)] ועוד

טרפעיך לסת"ם

אין מבריחין שבוין [ת"ק - תיקון עולם לשבוין העתידים, רשב"ג - תקנת השבוין שעמו (נ"מ בשבו]

א"י]

{ בנות ר"נ (לא צדקניות) נשבו עם רב עיליש }

ס"ת - כתבו מין ישרף; גוי מח' - יגנז [וקשרתם וכתבתם (וכן מומר)], ישרף לר"א [רש"י - סתם מחשבתו

לע"ז], קורין - לרשב"ג בגר שחזר לסורו מיראה [לשמה]

נמצא ביד מין יגנז; ביד גוי - מח' אם יגנז או קורין [לרש"י - ספק ספיקא]

לא יחזיר - גירש משום שם רע או נדרה [משום קלקולא (לרש"י - יודע שאסור להחזירה וגמר בלבו לגרשה

ולכן אינו נאמן לבטל הגט), קנס שלא יהו פרוצות] (נ"מ - אם אמר, או צריך לומר "משום נדר") -

ר"י - דוקא ידעו רבים, ר"מ - דוקא הצריך חכם [רוצה שתתבזה אשתו להתיר ויקלקל הגט],

ר' אלעזר - אפי' א"צ חכם [יקלקל - לא ידעתי שאפשר להפר, וגזרו צריך אטו א"צ]

לר"י - אין הפרה בהודר ברבים (מח' ג', י') [כי נשבעו להם נשיאי העדה]

נדר הוא - מותר להחזירה

גירשה משום איילונות לר"י לא יחזיר [קלקולא] וכשיש לה בן מ"מ אין לה כתובה
לחכמים יחזיר [הו"א - לא חייש לקלקול, לא כפל תנאו אין קלקול]
לשמואל איפוך

גמ' מו: - מח:

מוכר עצמו לגוי ג"פ אין פודין (חוץ מפיקו"נ), ופודין בניו אחר מיתתו [שלא יוטמעו]
מוכר שדה לגוי - קונה ממנו ביכורים [תיקון עולם (לרבה מדאו') (לרש"י - קנס למוכר)]
{ ר"ל הרג לודאי, כריסי כרי, עזבו לאחרים חילם - קבא דמוריקא }
קנין גוי בא"י - רבה - לא למעשר [לי הארץ] חוץ: מסוריא למ"ד לאו כיבוש, מירוח גוי [דיגונך]
כן לחפור [והארץ נתן לבני אדם]
ר' אלעזר - מפקיע ממעשר [דגנך] ולא לחפור [לה' הארץ]
לא הפקיר ישראל לקט שכחה ופאה אדעתא דעכו"ם
שותפות ישראל וגוי בסוריא - רבי - טבל וחולין מעורבין זב"ז (לרש"י - כל חטה ויפריש מיניה וביה),
רשב"ג - יש ברירה
ר' יוחנן - קנין פירות כקנין הגוף [ולביתך - ביכורי אשתו]
ר"ל - לאו כקנין הגוף [שני תבואות] חוץ: מביכורי אשתו [ולביתך], ממכר בזמן יובל ראשון [לא
סמכא דעתיה]
הקדיש שדה מקנה ואח"כ יורשו - ר"י ור"ש - כשדה אחוזה ומתחלקת לכהנים [אשר לא משדה
אחוזתו] (לר"מ - כשדה מקנה וחוזרת לבעלים)
ירש ואח"כ הקדיש א"צ קרא [ק"פ לאו כקנין הגוף, משדה], ר"מ - צריך קרא
פי שנים בשדה החוזרת לאביו ביוכל [לאו כקנין הגוף]
אב"י - בעל בנכסי אשתו צריך הרשאה לדון עליו ולא על פירות [כר"ל]